

Ljudska ustanova urgira odpomoč brezposelnim

Vabi William Greena, naj se ji pridruži v zahtevi za sklicanje kongresa na izredno zasedanje. Poziva governerje posameznih držav, naj skličejo svoje legislature, da sprejmejo potrebne mere z ozirom na brezposelnost

Washington. — (F. P.) — Ljudska lobija, kateri načeljuje profesor John Dewey, je poslala pismo Williamu Greenu, predsedniku Ameriške delavske federacije, v katerem ga nujno vabi, naj se pridruži njeni zahtevi po takojšnjem sklicanju kongresa na izredno zasedanje, na katerem naj bi kongres ukinil vse potrebnosti za takojšnjo odpomoč brezposelnim. Lobija predlaga, da kongres dovoli potrebno vsoto denarja, ki se bo uporabil za podporo brezposelnim, obenem pa zahteva od governerjev posameznih držav, naj skličejo svoje legislature na izredno zasedanje, na katerih se naj sprejmejo potrebni zakoni za zavarovanje proti brezposelnosti. "Na brezposelnost ne moremo gledati kot na problem organiziranega delavstva," izjavlja lobija v svojem pismu Greenu, "ker organiziranih je le nekaj milijonov delavcev, medtem ko ostane nad štirideset milijonov meznih delavcev neorganiziranih. Glavni vzrok za veliko brezposelnost v Ameriki, ki je najbogatejša država na svetu, je krivična razdelitev narodnih dohodkov: 47,000,000 delavcev v Zd. državah je l. 1928 prejelo samo pet desetlin celotnih narodnih dohodkov, medtem ko so ostale štiri desetline padle v žepih privatnih lastnikov, v žepih dveh milijonov ljudi."

Lobija tudi trdi, da je v Ameriki kvečjemu en ducat večjih delodajalcev, ki imajo pripravljene posebne fonde za svoje delavce za slučaj brezposelnosti in dve tretjini delavcev v industrijah, ki so zavarovani delno proti brezposelnosti se imajo zahvaliti za to Uniji oblačilnih delavcev. Ti delavci so upošani v raznih oblačilnih tovarnah. Medtem ko v Ameriki skoro ni govora o brezposelnem zavarovanju, pa je v desetih inozemskih državah zavarovanih proti brezposelnosti okrog 45,000,000 delavcev. Deset milijonov od teh delavcev živi v Rusiji.

Voditelj podžiga delavstvo k večji aktivnosti
Pravi, da morajo delavci odločno nastopiti v obrambo svojih pravic in proti zapostavljanju s strani delodajalcev; zahteva neopromen boj proti "yellow dog" sistemu

Scranton, Pa. — (F. P.) — John A. Phillips, predsednik Delavske federacije v Pennsylvaniji, je nagovoril delavce, organizirane v Osrednji delavski uniji v Scrantonu ter ob tej priliki izjavil, da morajo delavci odločno nastopiti v obrambo svojih pravic, sicer bo začelo delavsko gibanje nazadovati. On pravi, da so za delavstvo najvažnejše vprašanje protidelavske injunkcije, proti katerim se morajo boriti z vsemi silami. "Organizirano delavstvo bo resno udarjeno, če se mu ne posreči odstraniti te zapreke, oziroma je uničiti, ker prav sodnijske prepovedi organiziranemu delavstvu največ škodujejo, koristijo pa sovražnikom, ki se jih poslužujejo; zato jih moramo zakonodajnim potom onemogočiti."

"Yellow dog" pogodbe, ki vežejo delavce v odprtih delavnica na njihove gospodaje, se morajo postaviti izven zakona, pravi Phillips, ki priporoča zavarovanje proti brezposelnosti in starostni pokojninski zakon kot del delavskega volilnega programa v Pennsylvaniji.

Phillips je dejal, da je bilo organizirano delavstvo na vlaku

Thomas Kent iz Poplar Bluffa, Mo., človek treh generacij. Star je 119 let, kar vsekakor lahko dokazuje. Njegov najljubši priljubljeni sport je lov na sajce.

avoj moči pred desetimi leti. Od tedaj pa delavska militantnost stalno pada. Krivi so temu industrijalci, ki so se ves čas posluževali proti delavcem sodišč in policije, njihovih dobrodelnih naprav in rastoče brezposelnosti, kar je zmanjšalo aktivnost organiziranih delavcev, medtem ko delavska mladina doživlja zunaj delavskega gibanja. Phillips je urgiral rudarje, naj pošljejo v državno legislature zanesljive delavske zastopnike, ki bodo pomagali izvesti program federacije.

Scrantonška delavska unija in konvencija antracitnih rudarjev sta podpirali stavko voznikov in pomagačev Consumers Ice družbe, katerim je družba hotela odtrgati pet dolarjev od tedenske plače.

VPORABA OPOJNIH PIJAČ NA DOMU NI KRŠITEV ZAKONA

Miami, Fla. — Zvezni sodnik Ritter je te dni odločil, da posedovanje in uporaba alkoholnih pijač za člane družine in goste ni kršitev zveznega prohibicijskega zakona. Sodnik je nadalje izjavil, da je izdelovanje opojnih pijač na domu sicer tehnična kršitev prohibicijskega zakona, toda nihče ne sme uvesti preiskave v stanovanju niti izvršiti aretacije, če ne dobi prej zaprisežene izjave, ki mora biti resnična, da se je pijačo prodajalo.

Ritter je podal ta odlok v zadevi Mary Finn iz Miami, ki je bila obtožena, da je izdelovala in posedovala opojne pijače v njenem stanovanju, a je sodnik izrekel oprostilno razsodbo.

Mehiški vozniki v gladovni stavki

Na ta način skušajo prisiliti arbitražno sodišče na odlok v njihovi zadevi

Mexico City, 14. avg. — Sto voznikov avtobusov v tem mestu je včeraj pričelo v gladovno stavko, da tako forsirajo zvezno arbitražno sodišče, da pospeši akcijo in izreče odlok glede njihovih zahtev proti eni največjih mehiških avtobusnih kompanij.

Včeraj popoldne so se stavkarji abrali pred sodnijskim poslopjem in stali na trati, dokler ni sodišče zaključilo svojih poslov, nakar so odšli pred mestno hišo in izstavili, da ne bodo zavili nobene hrane niti se umaknili s svojega mesta toliko časa, da sodišče poda svoj odlok. Mehška delavska federacija podpira stavkarje in izjavlja, da bo proglasila generalni štrajk, ki bo uveljavil ulični promet v glavnem mestu, če ne bo arbitražno sodišče uvedlo takojšnje akcije.

V prošlem decembru se je to sodišče izreklo proti voznikom avtobusov, toda na njihov priziv je vrhovno sodišče odredilo revizijo odloka, kar pa še vedno čaka rešitve. Vozniki so na to odlašanje odgovorili z gladovno stavko, ki je zdaj v teku.

MEZDNA ZNIŽANJA PO TREBNA?

Tako izjavlja predsednik Narodne industrijalne konference, ki pravi, da zmanjšanje plač koristi in pomaga kapitalistom in delavcem

University, Va. — (F. P.) — Medzne redukcije bodo koristile in pomagale obojim, delodajalcem in delavcem v Ameriki. Tako je izjavil Magnus W. Alexander, predsednik Narodne industrijalne konference pred Institutom za ljudske zadeve na univerzi v Virginiji, kjer je razpravljal o razmerah v industriji. Nižje mezdje, je dejal Alexander, bodo omogočile ameriškim industrijalcem uspešno konkurenco z inozemskimi, kar pomeni, da bodo ameriški delavci lahko "upali na stalnejše delo."

Alexander je tudi izjavil, da "delavske smernice se morajo prepustiti v prvi vrsti razsodnosti posameznih bižniških izvrševalnih organov" in da bi morali delavci "razumeti in upoštevati smernice posameznih industrijskih uprav in zadovoljno delati pod njimi."

Odpravljanje pijančevanja med delavci

Santiago, Chile, 14. avg. — Delodajalci so pričeli odpravljanje pijančevanja med delavci, ki delajo v njihovih podjetjih, na poseben način. Vsakemu delavcu ki se napije šestkrat, odtrga 50% od njegove mezdje. Dal je enaka odredba v veljavi proti delodajalcem, poročilo ne pove.

OBUPNE DELAV- SKE RAZMERE NA JUGU

Industrijski magnati preganjajo delavce, ki so naklonjeni unijam. Slabe delavske razmere, dolge delovne ure, nizke plače in prisiljanke metode v tovarnah pa silijo delavce v organizacijo. Zahteve po organiziranju vedno večje

Arden, N. C. — (FP) — W. P. Plemmons, predsednik Osrednje delavske unije v Ashevilleju je na konferenci, ki jo je sklical odbor poletne šole za industrijske delavce na jugu, govoril o delavskih razmerah na jugu ter pri tem posebno opozarjal na preganjanje in zapostavljanje delavcev, ki delajo v tekstilnih tovarnah Enka Co., katere se nahajajo v predmestjih Ashevilleja. "Kadarkoli je kak delavec osumljen, da simpatizira z unijami," je pripovedoval Plemmons, "ga tovarniška policija takoj zapodi iz tovarne, v kateri ni mesta za organizirane ali organizirane naklonjene delavce." Plemmonsu in njegovi ženi so nehotokrat grozili po telefonu, da bo sta pretepena, če ne bosta odnehala s svojim organizatoričnim delom med delavci Enka korporacije.

W. C. Birthright, tajnik Delavske federacije v Tennesseeju, je izjavil pred konferenco, da milijonom ljudi na jugu grozi lakota in da so valed tega pripravljeni za organiziranje. "Naši uradi v Birminghamu," je poročal konferenci, "so dobesedno preplavljeni z zahtevami po organiziranju. Organizatorji, ki jih imamo na razpolago in teh je 45 in pripadajo raznim unijam, ne zmorejo vsega dela naenkrat."

Dijakinje iz Danville, Va., so pripovedovale o njihovem boju za organiziranje in o odpustu 200 delavcev in delav iz tamšnjih tekstilnih tovarnih, ker so se hoteli organizirati. Delavci, ki so večinoma brez vsakih prihrankov, so odvisni od podpora, ki jim jih nakaže unija. Mladenke iz Mariona, Elizabethtona in iz drugih tekstilnih središč so tudi pripovedovale o bojih, ki jih bije organizirano delavstvo s kapitalističnimi delodajalci in o svojih načrtih za nadaljevanje organizatoričnega dela. Delegati iz Atlante, Ga. so vedeli povedati mnogo o terorističnih organizacijah v Georgiji, ki poleg klanovcev terorizirajo tamonjše delavce. Na to so razni prominentni predstavniki delavskih organizacij govorili o potrebi razširjenja delavsko-izobraževalnega gibanja na ves jug ter priporočali, da bi poletna šola podaljšala svoje delo na zimske mesece.

Požar uničil polovico vasi

Masson, Que., Kanada, 14. avg. — Ogenj, ki je včeraj nastal v tej vasi, je uničil nad petdeset poslopij in 150 družin je sedaj brez strehe. Neka starjša ženska je zgorela, pet drugih, med njimi dva otroka, pa pogrešajo. Škoda se ceni na pol milijona dolarjev.

Carroll oproščen

New York, 14. avg. — Velepora je včeraj odklonila obtožitev Carrolla, znanega gledališkega magnata, ki je bil obdolžen, da je uprizoril nedostojno predstavo, v kateri so nastopile pomamljivo oblečene igralke.

Nov način vlad- nega postopanja proti komunistom

Washington, D. C. — Zvezni justični departament se je odločil, da bo sprejel Hooverjevo teorijo, ki je, "da komunisti izrabljajo lov na rdečkarje za svojo reklamo." V bodoče se justični departament ne bo vmešaval v aparicijske demonstracije, ki jih prirejajo komunisti in katere niso nevarne ameriški vladi.

Predsednik Hoover je dal razumeti justičnemu departamentu, da se ne strinja z bedasto gonjo proti komunistu, ko je zahteval, da se "akupina otrok," ki so bili pred nekaj meseci aretirani, ker so organizirali demonstrativni pohod pred Belo hišo in nosili izzvalne napise, takoj izpusti iz zaporov.

Letala mečejo bombe na kitajske rebele

Komunistične čete se pomikajo proti Nankingu

Sangaj, 14. avg. — Dva kanadska katoliška duhovnika, štiri nune in več drugih inozemskih si je rešilo življenje, ker so se pravčasno pobegnili, ko so pričele frčati bombe z aeroplanov in razdejale francosko katoliško katedralo in bolnišnico v Nankingu, ki je v posesti rebelnih čet. Bombni napad so upriličili nacionalisti, ki se skušajo polastiti Nankinga, ki so ga pred nekaj tedni okupirali vstajci. Razen katedral in bolnišnice so bombe razdejale tudi večje število drugih poslopij in napravila veliko smelnjavo med rebeli, ki so utrpeli prazninske izgube.

Nacionalistično vojaštvo se je moralo umakniti proti mestu Lihui, ko so vstali pod vodstvom generala Feng Yu-hanganga začeli prodirati proti vzhodu. Japonsko prebivalstvo v Tsinai je tudi pobegnilo v Tientsin, kjer se nahaja japonski konzulat, ki je odredil vse potrebno za varstvo svojih državljanov pred mogočim napadom.

Privatna podjetja ostanejo pod javno kontrolo

Konvencija delavske federacije v Massachusettsu se je izrekla za sedanj sistem javne kontrole nadulčnih železnic v Bostonu. Na konvenciji je govoril tudi Woll

Vojna med rudarji se nadaljuje

Nemani zlikovci so ugrabili organizatorja in ga vlekli v osedno dršavo, kjer so mu grozili s smrtjo, nato pa so ga posmolili in poveljali v perju. Unija za civilne svobodščine zahteva zvezno preiskavo

New York. — (FP) — Srdita vojna med obema frakcijama UMWA je zopet vzbudila pozornost javnosti, ko so nemani zlikovci ugrabili Joseph Claypoola, organizatorja springfieldske frakcije rudarske unije, ki živi v Shelburnu, Ind. Odpeljali so ga v sosedno državo Illinois, kjer so mu najprej grozili s smrtjo, nato pa so se zadovoljili s tem, da so ga namazali s amolo ter ga poveljali po perju, nakar so ga prepeljali nazaj v Indiano, kjer so ga izpustili. Claypoolu so še prej večkrat grozili, da ga bodo vzeli "na izprevoz" in moč se je obrnil na oblastva za protekcijo. Ugrabljen je bil, ko je sedel na verand pred svojo hišo. Moč se je nahajal v družbi svoje žene in otrok, ko je pred hišo obstal avto, iz katerega so skočili sakrinski zlikovci, ki so mu zavezali oči ter ga vzeli s seboj.

Unija za civilne svobodščine se je obrnila na zveznega državnega pravdnika Mitchella v Washingtonu ter zahtevala zvezno preiskavo Claypoolovega slučaja in če se posreči ugotoviti napadalce, aretacijo istih. Podobni zločini namreč spadajo v področje zveznih sodišč. Springfieldska unija pa je obljubila tisoč dolarjev nagrade za informacije, ki bodo vodile do aretacije napadalcev.

Nov rekord v letalstvu

New York, 14. avg. — Frank M. Hawks, ki se je včeraj dvignil s svojim letalom v Los Angelesu, je preletel kontinent s zapada proti vzhodu v dvanajstih urah in 25 minutah in se spustil na tla v New Yorku ob 6:41 popoldne. S tem je prekosil Lindberghov rekord za dve uri in 20 minut. Povprečna brzina je bila 200 milj na uro, kar ni dosegel še nihče doslej v poletu na tako daljavo.

Zidovska sinagoga v Rumuniji zgorela

Bukarešta, 14. avg. — Židovska časopisna agencija poroča, da je zgorela židovska sinagoga v Sighet-Marmarosu, ki je bila največja v Rumuniji. Židje sumijo, da so ogenj podtaknili pristaši protizidovskega gibanja, ki so v prošlih par tednih povročili večja števila izgredov v raznih mestih.

Avtomobilska nesreča

Chicago, 14. avg. — Michael Renko iz Joliet se je včeraj ubil nedaleč od Lemonta, ko je njegov avto treklil v drugega, ki je vozil z nasprotni strani. Tri osebe v drugem avtu so bile ranjene.

Napad na komunistično kolonijo

Mednarodna delavska obramba apelira na guvernerja Roosevelta za pomoč

New York, 14. avg. — Komunistična kolonija, ki jo vzdržuje Mednarodna delavska odpomoč v bližini Elmira, N. Y., je bila včeraj napadena po državni policiji in klanovih. Vodje kolonije trdijo, da je naval sledil demonstraciji, ki so jo priredili klanovi in člani Ameriške legije, ki so se zarotili, da bodo pregnali komuniste iz njihove kolonije.

Mabel Hua in Ali Halmeen, komunistični učiteljici ter dva otroka so napadalcem naložili na avtomobil ter jih odpeljali v mestno hišo, kjer so jih prišilili, da so poljubili ameriško zastavo.

Za komuniste se je zavzela Mednarodna delavska obramba, ki je poslala guvernerju Rooseveltu protest radi nasilja in ga naprosila za protekcijo, ker so klanovci ponovno zagrozili s napadom.

Perzija se pripravlja na boj proti Kurdom

London, 14. avg. — Poročilo iz Teherana, Perzija, javlja, da je Riza Khan odredil odhod 60,000 vojakov proti Kurdom, ki se zbirajo v bližini Tobriza. Vojaštvo se bo pridružilo armadi, katere je bila pred par dnevi poslana proti kurdskim rodom, ki vpadajo v vasi in mesta in vlačijo prebivalstvo v svoja taborišča.

Privatna podjetja ostanejo pod javno kontrolo

Konvencija delavske federacije v Massachusettsu se je izrekla za sedanj sistem javne kontrole nadulčnih železnic v Bostonu. Na konvenciji je govoril tudi Woll

Vojna med rudarji se nadaljuje

Nemani zlikovci so ugrabili organizatorja in ga vlekli v osedno dršavo, kjer so mu grozili s smrtjo, nato pa so ga posmolili in poveljali v perju. Unija za civilne svobodščine zahteva zvezno preiskavo

New York. — (FP) — Srdita vojna med obema frakcijama UMWA je zopet vzbudila pozornost javnosti, ko so nemani zlikovci ugrabili Joseph Claypoola, organizatorja springfieldske frakcije rudarske unije, ki živi v Shelburnu, Ind. Odpeljali so ga v sosedno državo Illinois, kjer so mu najprej grozili s smrtjo, nato pa so se zadovoljili s tem, da so ga namazali s amolo ter ga poveljali po perju, nakar so ga prepeljali nazaj v Indiano, kjer so ga izpustili. Claypoolu so še prej večkrat grozili, da ga bodo vzeli "na izprevoz" in moč se je obrnil na oblastva za protekcijo. Ugrabljen je bil, ko je sedel na verand pred svojo hišo. Moč se je nahajal v družbi svoje žene in otrok, ko je pred hišo obstal avto, iz katerega so skočili sakrinski zlikovci, ki so mu zavezali oči ter ga vzeli s seboj.

Unija za civilne svobodščine se je obrnila na zveznega državnega pravdnika Mitchella v Washingtonu ter zahtevala zvezno preiskavo Claypoolovega slučaja in če se posreči ugotoviti napadalce, aretacijo istih. Podobni zločini namreč spadajo v področje zveznih sodišč. Springfieldska unija pa je obljubila tisoč dolarjev nagrade za informacije, ki bodo vodile do aretacije napadalcev.

Nov rekord v letalstvu

New York, 14. avg. — Frank M. Hawks, ki se je včeraj dvignil s svojim letalom v Los Angelesu, je preletel kontinent s zapada proti vzhodu v dvanajstih urah in 25 minutah in se spustil na tla v New Yorku ob 6:41 popoldne. S tem je prekosil Lindberghov rekord za dve uri in 20 minut. Povprečna brzina je bila 200 milj na uro, kar ni dosegel še nihče doslej v poletu na tako daljavo.

Zidovska sinagoga v Rumuniji zgorela

Bukarešta, 14. avg. — Židovska časopisna agencija poroča, da je zgorela židovska sinagoga v Sighet-Marmarosu, ki je bila največja v Rumuniji. Židje sumijo, da so ogenj podtaknili pristaši protizidovskega gibanja, ki so v prošlih par tednih povročili večja števila izgredov v raznih mestih.

Avtomobilska nesreča

Chicago, 14. avg. — Michael Renko iz Joliet se je včeraj ubil nedaleč od Lemonta, ko je njegov avto treklil v drugega, ki je vozil z nasprotni strani. Tri osebe v drugem avtu so bile ranjene.

Napad na komunistično kolonijo

Mednarodna delavska obramba apelira na guvernerja Roosevelta za pomoč

New York, 14. avg. — Komunistična kolonija, ki jo vzdržuje Mednarodna delavska odpomoč v bližini Elmira, N. Y., je bila včeraj napadena po državni policiji in klanovih. Vodje kolonije trdijo, da je naval sledil demonstraciji, ki so jo priredili klanovi in člani Ameriške legije, ki so se zarotili, da bodo pregnali komuniste iz njihove kolonije.

Mabel Hua in Ali Halmeen, komunistični učiteljici ter dva otroka so napadalcem naložili na avtomobil ter jih odpeljali v mestno hišo, kjer so jih prišilili, da so poljubili ameriško zastavo.

Za komuniste se je zavzela Mednarodna delavska obramba, ki je poslala guvernerju Rooseveltu protest radi nasilja in ga naprosila za protekcijo, ker so klanovci ponovno zagrozili s napadom.

Perzija se pripravlja na boj proti Kurdom

London, 14. avg. — Poročilo iz Teherana, Perzija, javlja, da je Riza Khan odredil odhod 60,000 vojakov proti Kurdom, ki se zbirajo v bližini Tobriza. Vojaštvo se bo pridružilo armadi, katere je bila pred par dnevi poslana proti kurdskim rodom, ki vpadajo v vasi in mesta in vlačijo prebivalstvo v svoja taborišča.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna: za Zdravstveno delo (vse Slovene) v Kanadi: \$2.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$5.00 na četrt let; za Chicago in Ciego \$7.50 na leto, \$10.00 na pol leta; za in-ternacijo \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada: \$2.00 per year, \$3.00 per half year, \$5.00 per quarter year; for Chicago and Ciego \$7.50 per year, \$10.00 per half year, \$12.50 per quarter year.

One dollar per copy—Reprints do not cost.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

Number on file, for time with a letter:

PROSVETA

2627-29 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v letopisu, za leto (July 1-1915), poleg vsakega meseca na leto, \$2.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$5.00 na četrt let; za Chicago in Ciego \$7.50 na leto, \$10.00 na pol leta, \$12.50 na četrt let; za in-ternacijo \$9.00.

Javno lastništvo

Zagovorniki sedanega družabnega reda, ki temelji na nepravilni uredbi dela in plačila, se na vse kriplje upirajo, kadar jim kdo pove, da bi bilo boljše, ako bi bile vse javne naprave v ljudskih rokah. Njim gre pač za lastno kožo. Sedaj se rede na račun izkoriščanih mas, potem bi pa postali enaki vsem ostalim delavcem, kateri bi vsakomur mnogo udobnejše živeli kot sedaj. Sistem bi izenačil razlike in vsak bi dobil pošteno plačilo za svoje delo, profitorstvo in izkoriščanje ter navijanje cen pa bi izginilo. Tega se zagovorniki postojajočih razmer bojijo.

V glavnem mestu Kanade, v Ottawi, dobivajo električno silo vsi prebivalci od državne elektrarne po zelo nizki ceni. Se pred par leti so isti prebivalci morali plačevati visoko ceno za elektriko, ker je bila v rokah privatnih družb. Sedaj ottawaska mestna uprava sama kupuje elektriko od Ontarijske hidroelektrične družbe, ki je državno podjetje in ne obratuje na dobičarski podlagi, kakor vse ostale privatne družbe. Njen obrat je v prid ljudstvu.

Druge značilnosti javnega lastništva omenjene elektrarne je ta, da njeni odjemalci večinoma rabijo električne peči, ker so cene električne zelo nizke. Vseled tega so bile vse okoliške električne družbe, ki so se ostale v privatnih rokah, prisiljene znižati cene električnega, in sicer od 8 na dva centa za kilowatno uro. Prej so morali plačevati 8c in poleg tega še \$1 na mesec za rabo merilnega aparata. Ottawski meščani se pozimi grejejo pri električnih pečeh, medtem pa morajo v bližnjem mestu Montrealu prebivalci rabiti premog, kajti tam so vse elektrarne v rokah privatnih rokah.

Tu je lep dokaz, da je javno lastništvo potrebno, posebno za delavce, ki ne zaslužijo toliko, da bi se pošteno preživeli. V Združenih državah so vse ljudske naprave v privatnih rokah, ki jih obratujejo na dobičarski podlagi. Železnice, telefon, elektrika, poštne železnice itd., ki se jih ljudstvo vsak dan poslužuje, so še vedno v privatnih rokah. Privatno lastništvo je v Ameriki na svojem višku, prišel pa bo čas, ker mora, da bo prešlo v roke javnega lastništva, čim bo ljudstvo zrelo, da bo tako zahtevalo.

Umazane metode

Privatni podjetniki se radi poslužijo vsake metode, če je še tako nizkotna, samo da jim nese. Časopisna poročila Federaliziranega tiska pripovedujejo o skoro neverjetnih stvarih, katerih se poslužujejo razni industrijalci v Detroitu. Bolniški strežniki so namreč izpovedali, da pošiljajo sedaj delavce, ki so bili pri delu ubiti ali poškodovani, v lokalne bolnišnice kot "žrtve avtnih nesreč," četudi ni na ponesrečenosti najti nobenega znaka, kar bi pričalo, da so ponesrečili v avtni nesreči. Bolniške uprave dajo take mrtvece v mrtvašnico, kjer čakajo svojcev. Te žrtve pa so v mnogih slučajih v takem stanju, da jih ni mogoče identificirati.

Neki bolniški strežnik je izpovedal, da je v bolnišnici, kjer on dela, mnogo takih slučajev, bolniški uslužbenci pa take slučaje označujejo kot "tovarniške." Skoro vsi ponesrečenci, je pripovedoval dotični strežnik, ki so bili pripeljani v bolnišnico kot "žrtve avtnih nesreč," so oblečeni v delavskih oblekah in pri njih ni najti nobenih identifikacij. Izgleda, da nihče ne ve, od kod pridejo te žrtve. Bolniška uprava sicer ve, pa molči. Ko je tak ponesrečenec mrtav, ga odpeljejo v mrtvašnico, kjer ga lahko najdejo njegovi sorodniki.

Sicer je to zelo umazana metoda, nečloveško ravnanje, kar pa je podjetnikom deveta briga, samo da imajo večje dobičke. Tovarne si na ta način prihranijo marsikak tisočak, ki bi drugače moral iti za odškodnino ponesrečenemu li pa njegovim sorodnikom. Nobena metoda ni poštena, če podjetnikom preužnana, da bi se je v svojem dobičarskem divjanju ne poslužili. Človeško življenje jim je manj kot življenje navadnega mrčesa. Kljub temu pa ti volkovi v človeški podobi nastopajo v javnosti kot čednostne osebe, kot moralisti in vzorni ljudje.

Čim prej se bo ljudstvo zavedlo svoje naloge, da si mora samo pomagati, ker od vlada-jocih in posredujočih močev ne more pričakovati ničesar, tem prej se bo takim in slanim razmeram napravilo konec. V delavstvu je vaa moč, vse bogastvo znanja in sila, le če se jih boče na razumen način godovati.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Pismo Fordovega delavca

Detroit, Mich. — Prav kakor jata piščancev smo se delavci iz Fordovih tovarnov razpršili dne 11. julija na vse strani. Tako hitro je prišlo vse skupaj, da nismo utegnili zahvaliti se našemu gospodarju Henry Fordu, ki nam je "velikodušno" dovolil dvo-tedensko počitnice, katerih pa nam seve ni plačal. Mogoče se mu bomo zahvalili zdaj, ko nam je navrgel še en teden "počitnice"? Je že res, da Ford dobro ve, kaj delavec potrebuje poleti, namreč počitnice, da se malo odahne od napornega dela ter poživi otrole živce, ampak mi bi mu bili jako hvaležni, če bi nam bil povedal, kje naj delavec dobi sredstva, da bo lahko v miru preživel počitnice. Nekateri Slovenci smo uporabili to priliko ter si ogledali razne kraje v Združenih državah. Jaz in moj sosed John Debeve sva se podala najprej v Grand Haven in vožnja tja me je prepričala, da v Michiganu ne pride-ljemo samo Fordke, temveč tudi pšenico, oves in krompir. Vožnja skozi krasno pokrajino je bila prav prijetna in zabavna. Rojaki v Grand Havenu so bili zelo prijazni in postrežljivi in med njimi sem se kmalu počutil popolnoma domačega. Vsem skupaj najlepša hvala!

Grand Haven je malo mesto z 8.000 prebivalci. Leži ob jez-eru Michigan nasproti Mil-lwaukeeju in je pri letošnjem joku priljubljeno. Na avtomobilih, ki sem jih srečeval v tem mestu sem opazil licenčne obe-ske iz najmanj 12 držav in tudi kanadskih ni manjkalo. Naj-več delavcev uposluje usnjarska tovarna, v kateri dela tudi mn-go Slovencev. Delo je težko in nespravno in zaslužek majhen. Vidi se, da niso organizirani, za-to tudi morajo težko garati — za druge. Kapitalisti so bolj pametni. Oni vedo, da je le v organizaciji moč, zato se orga-nizirajo — proti delavcem. Ro-jaki v tej naselbini imajo svoje društvo SNPJ, ki ima okrog 50 članov. Če imajo še kakšno drugo društvo ne vem. Večina rojakov lastuje svoje domove.

Iz Grand Havena sva se od-peljala proti Johnstownu, Pa. Spotoma sva se ustavila v Gi-rardu, O., kjer sva brez vsake-ga naslova našla John Skufca, ki naju je zalotil z okrepčili, ki so nama pozneje, ko sva se vo-zila med pennsylvanijskimi hri-bi, prav prišli. Hvala, John! Med potom sem opazil mnogo zapuščenih rudarskih naselbin. Mnoge kompanije stanovanj-ake hiše imajo okna obita z de-skami. V nekaterih naselbinah je še malo življenja, četudi so druge popolnoma izumrle. Mla-dih ljudi v teh naselbinah ni bi-lo videti.

Zvečer sva se ustavila v Cone-maughu. To mesto je tako za-kajeno, da ga skoro ni moč vi-deti skozi dim, ki ga pokriva. Rojakov ni bilo doma. Menda so vsi gledali šogometno tekmo med angleško poslušalca dru-štva "Friendly City" SNPJ in "National Star" JSKJ. Tudi midva sva jih šla gledat. Osta-li čas sva porabila z obiskova-njem prijateljev in znancev.

V nedeljo dne 30. julija sem prisotval seji kluba št. 5 JSZ. Z veseljem sem poslušal stare bojovnike, ki so debatirali stvarno in kratko. Tamkajšnji slov. socialisti bi v tem oziru lahko služili za vzor sodrugom v drugih naselbinah.

Delavske razmere v tamkajšnji okolici so slabše kot sem pričakoval. Vprašam nekega delavca če dela; povedal mi je, da je brez dela že tri mesece. Vprašam drugega; ta je delal. Koliko zasluži? Včasih 80c, včasih tudi \$1.00 do \$2.00. Le malokateri se je pohvalil, da za-služi pet dolarjev na dan in še ti delajo kvečjemu tri dni v tednu. In to traja še nekaj let. Življenjske potrebnosti niso raz-meroma nič cenejše kot v De-troitu. Jaz sem se čudil, kako more delavec z veliko družino shajati.

Edina stvar, o kateri se lahko reče, da dobro napreduje, je slo-venška fara v Johnstownu. Sta-remu moči ga je davno prer-g-

kovali, da ne bo užival ašov svojega dela in prav tedaj, ko sem bil jaz tam, se je ta napo-vedil naselbin. Odel je v Le-mont v "kolo", kamor se je mo-ral podati menda po zapovedi "od zgoraj". Ampak tisti, ki so "tam zgoraj", morajo imeti ta-mošnje rojake za velike cepce, če mislijo, da jim bodo verjeli, da mora iti 70 let star mož v kolo! V zameno so jim poslali novega "dušnega pastirja". In še nekaj drugega me je prese-netilo; namreč čudil sem se, ka-ko dobre mežnarje vzgajajo v ameriški armadi!

Šel sem tudi po naselbinah v okolici. Povsod enako. Dela in zaslužka ni. Ljudje pa so kljub temu prijazni in postrežljivi. Vsem, ki so mi na kakršenkoli način postregli ali mi ali na ro-ke, iskrena hvala!

Kako je zdaj v Detroitu? Ka-pitalistično čnosopje je silno zavriščalo, ko so Fordove in ne-katere druge tovarne spet za-čele obratovati. Sto in trideset tisoč delavcev je spet na plačilni listi, so kričali, češ, prosperiteta se vrača! Tudi nekateri slo-venski listi so nasledili. Res, mnogo jih je šlo nazaj na delo, ampak koliko tisoč delavcev pa je bilo takoj nato odpuščenih, tega pa niso povedali. In vsi ti delavci so bili odpušteni en-krat za vselej! In to še ni vse. Odpuščenja še ni konec. Dnev-no se odslavlja tisoče nadaljnjih delavcev, in to ne za en dan, ali za par tedov, temveč za cele dolge mesece, če bodo sploh še kaj prišli nazaj v Fordove de-lavnice. Vsi, kateri ste pričra-kovali, da pride "prosperiteta" skozi Detroit, vidite, da je še ne bo. Kajti resnici na ljubo povedano: Mi sami živimo od "blufa"!

Frank Nograssak.

Zadnji klic na piknik

Milwaukee, Wis. — Pravijo, da je bil dež, ki je tako blago-dejno rosil po celem Wisconsinu v petek ponoči 8. avgusta in v soboto, vreden en milijon dolarjev. Končala se je s tem ena izmed najbolj občutnih suš, kar jih pomnimo. Mnogo polj-skih pridelkov je ohranjenih vsespovod, ki bi drugače vzeli konec v suhi zemlji. Vremeno-slovi nam obljubljajo nekoliko hladnejše vreme, kar smo si vsi tudi že želeli.

Industrijski izvedenci pa da-jejo v svet prerokbe, da je se-danja splošna kriza prilezla na najnižjo točko in da bo zana-prej plezala prosperiteta zopet navzgor. Tudi tega že vsi težko pričakujemo. Bodočnost bo po-kazala koliko je resnice v vsem tem prerokovanju.

Za največji letošnji sezonski piknik v korist milwaukeeškemu slovenskemu domu, ki bo v ne-deljo 17. avgusta, je že vse pri-pravljeno in dobro preskrblje-no. Westallčanje so imeli pik-nik v korist svojemu namera-vanemu domu 29. junija. Oficial-no sicer ni bilo poročano ko-liko so napravili dobička, ven-dar se čuje, da blizu en tisoč do-larjev. Lepa vsota. Kaj pa mi Milwaukeecni? Nas bodo v tem Westallčani prekosili? Zne-majna kažejo, da ne! Mnogi so za-radi slabih časov izostali od družih letošnjih piknikov samo zato, da bodo lažje obiskali do-movega. Sklepajoč po tem, kar slišimo, bo v nedeljo Garvodova farma eno veliko mravljišče na-šega naroda. Vse kar potrebuj-mo, je prav lep, topel dan.

Da bo vseobal na piknik raz-nolične stvari, kakor že do se-daj nobeden drugi, o tem smo že nekaj pisali. Opetovano se danes poudarjamo, da bo ostal vsakemu udeležencu v prijet-nem spominu za dolgo časa.

Opozarjamo tudi še enkrat vse na dopoldansko parado. Ob 10. uri (novi čas) bo zbirališče na zemljišču Slov. doma in si-kanje skupine v narodni noši in drugih. Avtomobiliste vabimo, da se udeležijo parade. Preskrb-ljenih je zanje več sto čednih napllov. Za otroke bo tudi pri-pravljen poseben "truck", da bodo imeli svoje veselje.

Gospodinjam priporočamo, da puste ta dan doma "piskre" po-cistiti, kajti kuharice bodo pri-

pravile na pikniku veliko gula-ža. Okusno prijeten duh, ki je lansketo leto dosegel in dražil Tamšetov nos v N. Milwaukee, kjer se je tedaj mudil na "sum-mer friabe", bo letos po zadržli-lu kuharic še mnogo močnejši in zapeljivši. Opoldne bo že vse pripravljeno.

Ker se letos tudi nekaj piše in govori o nekakšnem namišle-nim "cirkusu" in "klovni", se je pripravljajni odbor potrudil, da tudi to postavi na piknik, ko-likor mogoče originalno. "Mu-seum" bo tudi posebnost prve vrste, tako da bo vsem ustre-ženo.

Dne 17. avgusta bo v kratkem povedano še enkrat; za moše, žene, fante dekleta in otroke, dan zabave, veselja, sreče in presenečenj, seveda na Garzod-vovi farmi. Dan sreče še pose-bej za tiste, ki bodo imeli sre-čne številke na svojih vstopni-cah, ker bodo deležni krasnih nagrad. Kdo bo dobil avtomobil, radio in vacuum cleaner?

Kupujte vstopnice, dokler je še čas, s čimur ustvarjate sebi možnost do sreče in obenem po-magate tudi do čim prejšnjega uresničenja našega Slovenskega doma.—Pripravljalni odbor.

O vročini, suši, kritikah in o drugem

Auburn, Ill. — Dela se v tu-kajšnji okolici približno tri dni v tednu. Vročina je huda; to-plomer kaže stalno okrog sto stopinj. Suha je povzročila že mnogo škode. Vrtovi so pokon-čani in poljski pridelki deloma uničeni. Vode primanjkuje. Mali potoki so se že posušili. Poljedelci so hudo udarjeni, ker pridelki so večinoma uničeni, torej ne bodo imeli časa proda-ti, kar bodo kupili, bodo morali pa drago plačati.

Prijatelji me vprašujejo, h kateri uniji pripadamo delavci v tukajšnji okolici. Kolikor je meni znano, pripadamo vsi re-organizirani UMW, kateri na-čeljuje Alex Howatt. O tem bom pisal več ob drugi priliki.

Dne 22. jul. je bila priobčena moja kritika glede nelegalne de-litve preostanka blagajne pev-skega društva "Prostost" in na to kritiko mi je odgovoril neki odbor, katerega odgovor fak-tično ni bil noben odgovor, tem-več sam zavijanje brez vsake podlage. Je res težavno z naš-i ljudmi, ki nočejo priznati legalnih in dostojnih potoev. In trditve, da ni namen društva gojiti dramatik! Kdo pa je vodil igro, ki je bila vprisiorjena l. 1927. Veselice so bile res us-pešne in dobro obiskane, am-pak jaz obžalujem, da sem se katere udeležil ter s tem pomno-žil vaše deleže. Glede trditve, da sem bil član društva "Pro-stost" in da sem izstopil zaradi malenkostnega spora z nekim pevcem, pa rečem, da je to na-vadno zavijanje, ker je vam vsem dobro znano, kako hinav-ako sem bil napaden in da je bi-lo baš to vzrok, da sem izstopil iz društva. Predbacia se mi tudi, da silim v javnost kot na-prednjak, jaz pa priznam, da sem dozdaj še prav malo storil na tem polju, več pa vendarle kot pa tisti odborniki, ki me na-padajo. Te vrstice so moj od-govor na nedostojne izpade in s tem je zadeva zame končana.

John Homes.

S počitnice

Chicago, Ill. — Ker mislim, da nekateri težko pričakujejo poročila od mene, bom na krat-ko popisal svoje počitnice, ki sem jih prebil v Livingstonu. Predno nadaljujem, se najlepše zahvalim vsem, ki so me tako lepo sprejeli, tako moji starši, brat Frank, družine Lonkhar, Serjan, Kropušek, Kramer, ka-kor tudi Jakob Balish.

Počitnice so bile prav prijet-ne. Brat Frank me je vodil po krajih, kjer ljudje ne poznajo vasi, ki bi imele več kot pet hiš. Šla sva tudi na ribolov k reki Kaskaski, ki je oddaljena od Livingstonu kakih 55 milj. Spotoma sva obiskala vas, ki ob-stoji iz dveh hiš in ene trgovine. Srečala sva tudi več starih far-marjev, med katerimi ima še malokateri avtomobil, kaj šele kaj drugega. Med potom sva našla tudi na indijansko so-torišče, a Indijanci so se naju skoro bali; menda redkokdaj vi-dijo kakega tujca.

Potem sva se šla pred ve-

liko kotlino, ki jo tamošnji far-marji imenujejo "Bottom". Ta kotlina je kakih petnajst milj široka in je vsa obejana s ko-ruzo. Farmarji, so nama pove-dali, da koruza v tej kotlini do-zori jedva enkrat v desetih letih, ker navadno poplave uniči-jo ves pridelek. Letos, ko je precej suho leto, jim bo mogoče dozorela, predno pride poplava. Ribolov se nama je slabo obne-sel, ker nista imela zadostnih priprav. Pri tej reki sva pre-bila par dni in noči, potem sva se pa vrnila nazaj v Livingston.

Livingston se je v maršnem precej spremenil. Tamošnji rudnik je zaprt, ljudje pa čaka-jo, kdaj ga bodo spet odprli, da bodo šli spet delat, a kakor iz-gleda, se to ne bo zgodilo prav kmalu. Delavske razmere so slabe, ker ni dela in zaslužka. In pri vsem tem dajejo farmar-jem prednost pred tamošnjimi rudarji. Tako na pr. farmarji delajo pri gradnji nove državne ceste, rudarji pa ne dobijo dela na tej cesti. Tudi če bi spet od-prili tamošnji rudnik, bodo pri-šli noter farmarji, za rudarje pa ne bo dela. In tako se ta stvar dalje razvija. Upam pa, da se bo obrnilo na boljše in ta-krat bomo drugače govorili.

John F. Kuketz.

V nedeljo je piknik "Slavije"

Chicago, Ill. — Kot že poroča-no in je gotovo vsakemu rojaku v Chicago in bližnji okolici zna-no, se vrši prihodnje nedeljo, dne 17. avgusta, običajni letni piknik društva "Slavije". Piknik bo na Kegelnovem vrtu v Wil-low Springsu. Ta vrt je vsakemu Slovincu v Chicago in bližnji okolici dobro znan in je tudi ve-dno dobro obiskan vsled svoje priprave lege ob progi elektri-čne železnice "Chicago-Joliet".

Ni potreba posebej omenjati, da bo na tem pikniku dovolj za-bave za vsakogar in tudi naple-sali se bomo lahko vsi, ker ve-selični odbor je pridno na delu, da bo ja vse popolno. Na razpo-lago bodo okrepčila vseh vrst, za ples bo skrbel John Hochevarjev orkester, itd. Vstopnina je zelo majhna. Ako kupite vstopnice pred pričetkom piknika, jih dobi-te pri članih in članicah po 25c, pri vzhodu v vrt pa bodo po 35c.

Kdor se želi peljati na ta pik-nik z električno železnico, naj se pelje do Archer ave. in po Archer ave. do glavne postaje "Chicago-Joliet" in tam naj vzame zopet karo do Willow Springsa. Do Wil-low Springsa vozijo vse kare.

Rojaki, udeležite se tega pik-nika, ker vam ne bo žal. Sedaj imamo še gorke dneve in vsakdo jih rad "zapravi" v hladni senci kosatih dreves, in teh je v izo-bilju na Kegelnovem vrtu.

Publicijski odbor.

Spet eden ubit v gangsterki vojni

Chicago. — Danny Vallo, biv-ši član Gemasove gangsterke to-lpe in v pozneje Caponove, je bil v sredo ustreljen v Niles Centru. Dva moška, ki sta čakala nanj v bližini Oakton st. in Lincoln ave., sta izstrelila več krogel v njegovo telo in pobegnili. Kot je že običaj v gangsterkih umorih, policija nima tudi sedaj nobene-ga sledu za morilce.

VODITELJ FARMARJEV

Loyle J. Taber, predsednik National Grange (organizacija farmarjev). On je predsednik pri Novevju v tistovrsto po vseh potokih farmarjev. National Grange je najpomembnejša organizacija farmarjev in njemu vodilni so predstojniki republikanov. To je tudi eden vseh za tistovrsto v tistovrsto tistovrsto.

Barva sladkorne bolezni

Zdravniška znanost je v zadnjih deset-letjih silno napredovala v ugotavljanju in zdravljenju bolezni. Prav posebno pa se je razširilo znanje o spoznavanju bolezni, da mo-rejo danes z gotovostjo, aparati in z raznimi genialnimi laboratorijskimi metodami tudi tam odločiti, kjer so tavali predniki v temi. Kljub temu pa je še nekaj bolezni v nekih primerih prav težko spoznati. Semkaj spadajo neke vrste sladkorne bolezni.

Težke primere te bolezni je kaj lahko ugo-toviti. Lahko dokažemo povečan obseg slad-korja v krvi, najdemo sladkor v obilno izločen-seci in moremo iz raznih drugih snovi v seči z vso gotovostjo spoznati bolezni.

Imamo pa še druge lažje vrste sladkorne bolezni, ki se pojavlja po navadi pri starejših ljudeh. Tu se kaže bolezni v splošni slabosti in drugih nedolžnih težavah, preiskava krvi in seči pa večinoma ničesar ne pokaže. V mn-gih takih primerih more odkriti bolezni le prav točna klinična preiskava, ki zahteva več-dnevno bivanje v bolnici.

Mnogi taki ljudje pa se ne morejo odlo-čiti za tako zanje zelo naporno preiskavo in ostane tako vzrok njihovih težav skrit ter zato nimajo prilike, da bi se z uspehom zdravili. Če pa se morajo taki "skriti" diabetiki (bolniki s sladkorno boleznijo) nekoč podvreči operaciji, pa more postati taka nelečena bolezni zanje prav neprijetna.

Vse težave spoznavanja takih skritih prime-rov sladkorne bolezni (diabetesa) pa je odstra-nilo na mah odkritje dunajskega zdravnika dr. Morica Weissa. Dr. Weiss je znan znanstven-ik, čigar posebna raziskovanja gredo za tem, da sleduje zvezo med barvo seči in raznimi boleznimi. Odkril je, da vsebuje več takih sladkornih bolnikov, ki jim moremo na doslej znane načine komaj ugotoviti sladkorno bole-zni, neko barvilo, ki ga imenuje on urorubin. Ta urorubin, ki postane prav izrazit, če smo postavili seč nekaj časa na svetlo, moremo do-kazati z enostavnim spektroskopom (mavrico-merom) v par sekundah. Odkritje dunajskega zdravnika je važna pridobitev za zdravstvo.

Helgoland žrtev morskih valov

Peščeni otok Helgoland leži v Severnem morju oddaljen 45 km od Hamburga in Bre-mena. Dolg je 1600 m, širok pa do 500 m. L. 1925 je živel na njem 2585 Frizov, ki se pre-življajo s tujakim prometom, ribištvom in po-morstvom. Otokani so sploh znani kot dobri pomorščaki in ribiči.

Zgodovina majhnega toda strateško važ-nega otoka je zelo pestra. Prvotno je bil otok last vojvod Schleswig-Holstein-Gottorp, l. 1714. pa je prešel pod Dansko. L. 1807. so ga dobili Angličani, ki so l. 1890. izročili ga Nem-čiji v zameno za kolonije v Wirulundu in San-sbarnu. V bližini otoka je bilo več pomorskih bitk tako n. pr. med Avstrijo in Danci (1864), v svetovni vojni (28. avgusta 1914) pa med Angličani in Nemci, ki so izgubili dve križarki. Nemčija je zgradila pred vojno na otoku močne utrdbe, ki pa jih je morala po vojni po-rušiti.

Helgoland je znano nemško kopališče v Se-vernem morju (l. 1925. so našli 32.700 go-stov) ter ima poletno gledališče, radio postajo, biološki zavod z akvarijem, muzej, potresno opazovalnico in spomenik Hoffmannu Fallers-lebenu, ki je na otoku (l. 1841.) spenil "Deutschland, Deutschland über alles."

Otok je navzile vsakovrstnim nemškimi po-izkusom, da bi ga rešili, izgubljen. Morski va-lovi se neprestano zaganjajo vanj in ga rušijo.

Sveže sadje

Ako dojenčka hraniš edino s steriliziranim mlekom, mu sčasoma nakopiješ hudo bolezen: dotineki skorbut, ki se izraža v slabokrvnosti, otekanju dlesni, kostnih potvorah, vodečih do nekakšne hromosti. Dajte takemu bolniku so-ka svojih sadežev, osobito citronovega, v znat-nih količinah in v nekoli dneh izginejo vsi znaki bolezni. Ni li to čudovito? Komu naj pri-pisujemo to naglo okrevanje, če ne vitaminom, tem divnim telescem, o katerih se dandanašnji toliko govori, ne da bi jih bil kdaj kdo videl, niti pod drobnogledom! Človek mora hočeš no-češ verjeti v njih bitje, ker bolezen kot gnihlo-ba jasno razodeva za posledice, ki jih po-vzroča nedostatek živnih teles ali živci, kakor bi smeli reči vitaminom.

Marsikdo ne kupuje ovčja, ker je predra-go. Toda vedite, da je sadje cenejše od zdravil in da redno uživanje sadja čestokrat omogoči, da se ogneš medicamentom. Ali ni prijetnejše uživati železo v jabolkih kakor pa v lekarniških proizvodih? Želodec in mošnjček se ob tem bolje počutita.

Pozabljene znamenitosti

Vsi rabimo besedo flaker, a malokdo ve, da je to ime katoliškega svetnika St. Flacre, čigar soha je krasila tiste pariške hiše, kjer so prvič dajali v najem vozove.—Tudi gobelini izvirajo od imena družine tkalcev, ki so postali bogati z izdelovanjem teh umetniških preprog.—Beseda sandvič za obložen kruhek in med dva-ma plakatom stianjena raznašalca je nastala po lordu Sandwichu. Bil je strašen kvartir in niholi ni imel v svojem klubu časa za večerje. Naročil si je vedno mrzlo pečenko, ki so mu jo vtaknili med dve rezini kruha, da ne bi s mastnimi rokami umazal kart.—Beseda hohjat je nastala po sklepu irskih graščakov, ki so leta 1890 izobčili iz svoje družbe nekega Jamega Hoptetta in ga niso več pozdravljali.

Ameriška kaznilnica v St. Quentinu

(Ernst Toller je bil pred nekaj meseci v Ameriki, kjer si je ogledal razne "ameriške zanimivosti." Zda pisal o teh svojih občutkih v nemških časopisih. Priročnik njegov opis obiska kaznilnice v St. Quentinu. Ernst Toller je eden največjih nemških socialističnih dramatikov in pesnikov. Njegova drama "Razbiti strojev" je prevedena v slovenščino).

Tom Mooney
Prepeljali smo se z ladjo preko zaliva San Franciscu. Potem nas je peljal avto skozi gručasto, z evkaliptovimi, lorberjimi in drugimi preraslo pokrajino od Marina Countyja do kaznilnice St. Quentin. Peljemo se mimo prvega stražnega stolpa, ki je oborožen s streljanimi. Keaneje je stolpov čimdalje več. Prišli smo do vhoda, vpisati moramo svoje imena. Gremo preko dvorišča do drugih vrat. Peljejo nas v pisarno. Četr ure nato vidimo Toma Mooneyja v sobi za obisk. Ob dolgi mizi sede jetniki, njim nasproti obiskovalci. Po sredi mize nizka pregraja iz palice. Na delu mize, ob vzvišenem pultu, sedi paznik, ki nadzoruje jetnike in obiskovalce.

Tom Mooney živi trinajst let v kaznilnici. Kot mlad človek je moral noter, danes je siv in njegov obraz ves v potepih. Ta človek sedi nedolžno v kaznilnici. To ve Amerika, to ve svet, vedno je še za zidovi.
Mooney je bil eden najbolj delavnih socialističnih agitatorjev na ameriškem zapadu. Organiziral je mnogo delavcev, vodil štrajke. Bil je eden najbolj osovraženih ljudi. Detektivi so se podili za njim, vedno jim je manjkalo povod, da bi ga zgrabili. Dne 20. julija 1916 so demonstrirali v veliki paradi nacionalistične zveze za vstop Amerike v vojno. Ob Market in Stuart Street je eksplodirala bomba. Deset ljudi je bilo ubitih.

Nekdo, po imenu McDonald, je trdil nekaj dni po tem, da je videl Toma Mooneyja v bližini prizorišča. Čim je Mooney slišal za obdolžitve, se je takoj prijavil policiji. Aretirali so ga in v velikem procesu obsodili na do smrti. Vsa njegova zatrjevanja, da je nedolžen, niso zalegla. Razbremenilne priče je državni pravdnik osumil in aretirati. Slike, ki so jih posneli foto-reporterji, in ki jasno kažejo Toma Mooneyja na balkonu neke hiše, ki je daleč proč od prizorišča, ga niso mogle obvarovati.

Ko so kmalu po procesu povedali te slike, je bilo spoznati na njih tudi neko čestno uro, katere kazalec so kazali 1 uro 58 minut. Ker je bilo nemogoče priti do hiše, v kateri se je tedaj nahajal Mooney, v šestih minutah do kraja atentata, je bilo s tem dokazano, da Mooney ni vrget bombe. Tudi ta neizpodbitni dokaz ni koristil jetniku.

V ameriški javnosti so se začeli zanimati zanj. Ustanavljali so odbore. Napredno časopisje se je zavzemalo zanj. Čim so odkrili dokumente, ki so pričali, da je bila obremenjevalna priča, McDonald, kupljena, so izjavili sodniki in porotniki, ki so ga bili obsodili, da danes ne verujejo več v njegovo krivdo. A Tom Mooney je ostal v kaznilnici, z njim socialist Billings, ki je prav tako nedolžen kakor on.

Priznanje
Pred šestimi leti je nekdo, po imenu Smith, priznal na svoji smrtni postelji, da je on vrzel bombo, da Mooney in Billings nista nobene zveze s atentatom. Tom Mooney je ostal v kaznilnici. Ni obupal, vsa leta se je boril z vso močjo za svojo pravico. Ko mi je strel roko, sem občutil: tu-le sedi cel fant od fare.

"Kaj zahtevate od mene," je dejal. "Ali naj dokažem, da je nekdo drug izvršil atentat in ne jaz? Je moja dolžnost, najti storilca? Odločilno je, da nimam s tem nič opraviti. Zda so zgrabili samoobdolžitev nekega mrtevca človeka, tega je šest let, in hočejo preiskati, ali so njegove izjave resnične. Leta lahko poteče s tem. Zahtevam le, naj se preišče, ali je bila razprava, s katero sem bil obsojen na do smrti, pravična in zakonita ali ne, in ali so proučili dokumente, ki sem jih predložil v dokaz svoje nedolžnosti? Če pride guverner do negativnega zaključka (in to mora), je dolžan izpustiti me. Najrajši bi imel ponovno razpravo. Za to pa so po ameriškem zakonu vsa pota zaprta. Na milost, ki bi videl moje krivde vzdrla se nadalje, se počvišam. Trinajst let se sedim v kaznilnici in če bom moral ostati tu

še toliko let, nikdar ne bom prenehal zahtevati svoje pravice." Pripovedoval sem Mooneyju, da tudi v Nemčiji poznajo njegov in Billingsov primer; da tudi tamkaj ljudje javno kažejo na sramoto njunega jetništva. "S čim pa ste zaposleni?" ga vprašam.

"Krompir moram lupiti." Na smrt obsojeni
Govoril sem potem z McNamarro, ki živi že 19 let v kaznilnici. Pripadal je oni anarhistični skupini, ki je leta 1911 spustila v zrak hišo "Timesa" v Los Angelesu. Sodišče ni imelo nobenih dokazov za njegovo krivdo. Podkupljen nastavljenec zagovornika je ukradel temu iz safa dokumente, ki so pojasnjevali, v koliko je bil McNamara udeležen pri atentatu. Da bi rešili 25 soobtožencev, so izjavili on, njegov brat in neki Smith, da so oni trije edini krivci. Devetnajst let sedijo ti možje že v kaznilnici. V vseh drugih primerih pomilosti kazne po tako dolgi ječi.

McNamara mi pripoveduje, da je zaposlen s tem, da nosi na smrt obsojenim jedila. "Koliko na smrt obsojenih je v jetnišnici?" "Šestnajst! Devetega decembra jih bodo spet nekaj obesili." V New Yorku kuhajo ljudi na električnem stolu, v Kaliforniji jih obešajo.

Keaneje sem si ogledal kaznilnico. Določena je za 2400 jetnikov, a je tačas nagnetenih v njej 4300 kazencev. Ameriška javnost nič ne vprašuje po vzroku povzročila kriminalitete. Ona misli, da le ljudje iz nižjih slojev postanejo zločinci — in so s tem pomirjeni. Da nosi precejšen del krivde vedno rastoča brezposelnost, ekonomske razmere, tega ne uvidi.

Vsi jetniki nosijo enotno modro-sivo obleko. Delajo v različnih delavnicah. Vsak jetnik mora vsak dan izvršiti odmerjeno delo, prej ne sme zapustiti delavnice. Delajo le za državo, ne za privatno industrijo.

Vsi jetniki morajo delati najprej v umazanih, ropotajočih tkalnicah. "Tu naj se na mehko skuhaajo", pravijo jetniki. V prostih urah smejo kaditi, igrati žogobce in baseball. A le nekateri uživajo prednosti, za druge ni mesta v prenapolnjeni kaznilnici. Ti čepijo na dvoriščih, kjer ni videti niti šopa zelene trave, dočim cvete zunaj najkrajšnja pokrajina.

Jetniki jedo skupno. Obiskal sem dvorano, kjer obeduje lahko 2000 jetnikov. Vidiš lahko ljudi vseh plemen: bele, črne, meksikance, Kitajce, Japonce, Indijce, Grke, Italijane, Francoze, Nemce. Po dva in dva hite v ozkih vzdignjenih šahtih, ki so ločeni od hodnika z železno ograjo in ki so noč in dan razsvetljeni.

Najstrašnejša disciplinska kazen je temnica. Te celice leže pod zemljo. Svež zrak vsesava v celice skozi ventilator. Vistice
Preden zapustimo kaznilnico, nas pelje paznik k celicam za na smrt obsojene in k vislicam. Dan poprej, preden obsojence obesijo, jih prepeljejo v te celice, le-sene kletke v neki sobi, ki jih je mogoče z vseh strani kontrolirati. V sobi sedijo dan in noč pazniki, ki morajo stražiti, da si jetnik ne prizade ne kaj žalega in tako "ukrade zakonu pravico". Lani je poizkušal neki obsojenec dva dni pred smrtjo samomor. Prepeljali so ga v bolnico in ga skrbno zdravili. Šele potem so ga obesili.

V isti sobi se nahaja shramba, kjer vise vrvi. Našel sem do 20 vrvi. Na vsaki visi uteg, da tako prepreči nategnjenje vrvi pri obešanju. Utegi so različne teže, odgovarjajo različnim težam teles. Vsak obsojenec dobi svojo vrvo, ki jo potem sežgejo. Zanka je s sedmimi obroči zavojljana. Imenujejo jo "hangmans knot". V drugem kotu sobe stoji harmonija. Na moje vprašanje mi odgovori paznik: "So jetniki, ki želijo iti obešeni ob godbi. O — dobro jim je," nadaljuje paznik, "kar hočejo, vse dobijo. Nekdo si je začel jazz-muzike, pa mu je igrala jetniška kapela same

jazz-plese. Jodi dobijo boljše kakor mi, pazniki. Celo pečene piške."

Stopim v kletke. V miznem predalu sta vpisana dva imena — Johnny Malone, Frenchy Lapierre. Oba so pred nekaj meseci obesili. Prvega, ker je svojo ženo ubil, drugega, ker je ubil nekega policista. Eden zadnjih, ki je v tej celici čakal smrti, je bil 19letni Edward Hickmann.

Vrata ločijo to sobo od eksekucijskega prostora, kjer stoji vislice. Trinajst stopnic vodi do njih. Preden gre obsojenec k vislicam, mu z jermeni privežejo roke k trupu, in ko stoji pod vislicami, mu z drugim jermenom svezajo noge. To zategadelj, da se telo pri obešanju ne bi skrčilo.

Ce se jetnik pred eksekucijo onesvesti, imajo tudi za to pripomočke. Črna, kakih 10 cm široka deska, na kateri so jermeni. To pritrdijo na obsojenec hrbet da ostane telo vzravnavano. Levo in desno od vislic stoji po troje gugalnih stolov za odlične uradnike.

Dvoje ljudi obsedijo lahko hkrati. Čim stoji obsojenec pod vislicami, mu vržejo preko glave črno čepico. Krvnik mu položi zanko krog vratu in jo — blizu ušes — tesno zadrge. Na vznožju vislic je videti na neki mizi pritrdjenih troje niti. Ena zmed njih drži s težkim utegom obeženo vrvo, ki spodnese tla, na katerih stoji obsojenec, ki tako obvisi v zraku. Pred tremi nitmi stoji troje paznikov, ki na povele hkrati presečejo niti, vsak svojo. Nihče izmed paznikov naj ne ve, kdo je spodnesel obsojenec tla. Na mizi je videti mnogo zarez mnogih eksekucij.

Trinajst stopnic
Paznik, ki me vodi, mi pripoveduje, da je videl že mnogo usmrtenih. "Kako se obnašajo ljudje, ko stopajo pod vislice?" "Dobro. Le nekaj sem jih videl onesveščenih. Po večini pa gredo popolnoma topo preko teh trinajst stopnic."

"So takoj mrtvi?" "Obešanje je izborna metoda, mnogo bolj človeška od električnega stola. Z enim sunkom jim zgoljomi zatilnik. Njihovi udi drhtijo še, to traja kakih 14 do 18 minut, a mi jim zvežemo z jermeni roke in noge, da ne morejo točli krog sebe, a tega ne čutijo več."

Sla sva mimo celice za kandidate smrti. Pred vsako celico je visel cvetlični lonček. Eden na smrt obsojenih jetnikov nama pomiga, drugi se zakrohoče, ko obstanem. Cvetlični lonček, pečene piške in vislice z godbo.

Pred kaznilnico žari v neskončni sinjini Golden Gate ("Zlati zaliv"). (Prevedel M. K.)

IZUM V POLITIČNI BRANJI
Francoski poslanci imajo v parlamentu dokaj udobne pisalne mizice, v katere spravljajo svoje spise in druge listine. Imajo pa tudi navado ropotati a predali teh miz, kadar nagajajo govorečim političnim nasprotnikom. Te dni so pričeli desničarski poslanci na ta način razbijati med govornom nekega komunisti, a so kmalu prenehali. Na njih začudenje so padale miznice popolnoma neslišno! Poslanec so kmalu ugotovili vzrok. Predsednik Buisson je dal prevleči rob miznice z debelim gumijem in razgrajenem je odpovedalo njih priljubljeno orožje.

STAR ZNANEC
Kongresnik Fiorello H. LaGuardia iz New Yorka, včasih progresivne, včasih republikanske, vedno pa sovražni, politične.

Roka razodevajo roke
Poleg obraza je najizrazitejši organ telesa — roka, ki s svojimi kretnjami in gibi poudarja govor. Pomislimo samo na govornika in igralca, pa bomo videli, da ne pravijo zaman: "Govorci z rokami!" V jeziku roke akrežimo, v radosti in vznemirjenosti jih dvignemo, z njimi blagoslovimo, ljubkujemo, pretimo, rabimo jih za udarce, v ukazujemo kretnji z njimi vladamo ali pa jih ponižno pobesimo. S pokončno hojo človeka se je tudi roka razvila v bogato izraznost, v nasprotju z živalmi, katerim služijo roke za iste namene kakor noge. Iz prvotno velike dlani so se razvili prsti, ki poganjajo liki cvetom iz korenine, kakor duhovni svet. Sčasoma se je površina dlani skrčila, z njo se je zmanjšalo področje nagonskega elementa. S krčenje, z zmanjšanjem in omehčanjem se je roka pofinila in poplemenitila.

Tredelnost roke
Kakor mnogokje v fiziognomiki, različno tudi na roki razdelitev površine na nagon, razno, elementarno področje, del dlani proti prstom razodeva čustveno stran našega bitja, prsti pa predstavljajo duhovno načelo. Če hočemo tolmačiti govorico rok, moramo predvsem vedeti, da pomenijo vse širše ploskve našega telesa resničnost, vsaka zoženost pa profinjeno v razvoju. Tako n. pr. prevladuje pri prvotni, tako zvani "elementarni" roki vse težko, široko, masivno. Tako roka ima ponavadi četverkotno obliko, okorne plasti mesa in maščobe, je žuljava, na hrbtu kosmata. Prsti so kratki in okorni, na koncu pa topli. Take roke, ki razodevajo veliko, a leno in neživilo silo, najdemo pri narodih, ki poznajo samo nomadsko delo in čilij obzorje ne sega preko puščavstva. Za ljudi s takimi rokami morejo misliti drugi, kajti sami podlegajo sušestvenosti in se dajo sfanatizirati ali širabljati za dobro in zlo. Pri mirnem delu pa so neumorni pionirji zemlje in polagajo tako rekoč materialne osnove za razvoj vse duhovne kulture.

Praktična roka
Iz elementarne roke se je razvila motorična, tako zvana praktična roka, ki je bolj pravokotne oblike, kitasta in raste iz močnega in širokega zapestja, pri čemer kažejo kosti, mišice in kite močan ustroj. Prsti so nekoliko daljši kakor pri elementarni roki, spredaj so široki in oglati, palec je dobro razvit. V splošnem napravlja ta roka močan in energičen, včasih tudi zavaljen vtis. Take roke imajo moške dejanja, energične narave, ki gredo odločno in trdovratno svojim ciljem naproti. To je roka osvajača, tehnika, inženirja, a tudi spretnega in delovnega rokodelca, inteligentnega kmeta. Ljudje te vrste se ne izgubljajo v fantastiki, njih razum je hladen in trezen, kar objubijo, tudi drže, ne zanajajo se na druge, marveč so zasidrani v samozvesti. Po svoji negativni strani, v materialnih, neumetniških, čisto praktičnih zadevah spadajo po večini v vrsto filistrov, ki stopnjujejo vestnost do pedantnosti, red do malenkostnosti, točnost do enoličnosti, logično doslednost do tesnotčnosti.

Roka razumnika
Kjer prehaja v stvarstvo sistem in red, zakon in načrt, se pokaže roka razumnika in misleca, ki jo odlikuje krepak palec. Prsti so ostreje razčlenjeni. Na členkih kažejo vogle, ki govorijo za logično mišljenje. Tako roka razodeva moža razuma. Močan palec razodeva danes v telesno energijo, trup roke se proti prstom zožuje, konec prstov so jajčasti. Ljudje s tako roko dajejo razumu prednost pred srcem, so kritični, premišljeni, razglabljači, iščejo resnico, ki jim je nad lepoto in trpe zaradi resnice, če traba, lakota in odpravi. Često se pri meri, da bi radi uklenili vse resničnost v idejo. Ket fanatiki svojega naziranja pa radi žrtvujejo življenje in srečo ljudi. Kakor manjka njihovim mrškim ajetakim prstom cutanj, tako

počrešajo v vsem svojem bistvu neposrednosti in topline. V vaakdanjem življenju so večinoma zvesti in zanesljivi, zlasti v zakonskem življenju, poleg tega pa pedantični in malenkostni.

Čustvena roka
V opreki a pravkar opisano roko je čustvena roka s svojimi polnimi, mehkiimi oblikami in stočastimi prstnimi konci, ki je manjša od motorične roke, ožja v srednjem delu ročnega trupa in daljša v prstih. Moč in dejanstvenost sta se umaknili čustvu. Ta roka, čije koščice so nežne, kite fine in koje tkivo je voljnaje, razodeva tipično žensko roko. Ozek, dolgi ročni trup razodeva manjši interes na materielnosti, pač na naklon za duševne in estetske težnje. Palec je manjši, finejši ter ima nežnejšo in mehko blazinico, ki razodeva iskreno čustvenost ter prizanašanje. Stočasto končujoče konice prstov razodevajo nežnost, plaho, nežnočnost in nagon ... Vse to so značilnosti prave ženske, ki doume ljudi in stvari s intuicijo, po čustveni strani. Lepota prevladuje nad resničnostjo in nasprotno od ljudi z vzlastimi rokami, t. j. ljudmi abstraktnih misli, ki jim ideja pomaga do nazornosti, si pomagajo ljudje s čustvenimi rokami po nasprotni poti, t. j. prihajajo od nazornosti k ideji. Čim manjša je čustvena roka, tem občutljivejša je, tem bolj plah in boječ je človek, ki mu pripada in tem manjši sili s svojo ponotrano občutljivostjo v opredelje. Prvotrdijskih narodih, čilij značaj je bolj aktiven in moški, najdemo v prvi vrsti motorično roko, pri južnejših ljudstvih, ki jih odlikuje otroški, toplejši, vročekrvnejši značaj, pa čustveno roko.

Idealna roka
Najvišja stopnja je idealna roka. Njen trup je ozek, tkivo, ki jo prepleta, dolgo in fino oblikovano, prsti pa se končujejo s pokojno zaokroženostjo. Duh in srce se dvigata harmonično nad osnovno vezanost zemake smovi. Ta roka ni tako velika kakor motorična roka, ki je široka in izraža neko širokost in sirovo silo. Manjša ji tudi ženska majhnost in mehka čustvena roka. Vseokoli je zelo fina, živčna. Idealna roka je bolj ozka kakor široka, ima so razmeroma najdaljše prste, vnarnji prsti so daljši in finejši. Zaradi tega ima idealna roka tudi najdaljšo in najlepše nohte. Ze na zunan kaže poznanca v najboljšem pomenu besede, na znatraj odlično, resnično aristokratsko nrv, ki se odlikuje po kozmičnem mišljenju in jasni ter mirni pojavi. Takani ljudje so bistroumni in dobronamerni hkrati. Kjer sledi zmagovalna boju za življenje finočutna duhovna kultura — tam bo našel povod ozko idealno roko, seveda kot cvet, ki je že izgubil moč korenine in ki v svoji bloški nežnosti razodeva zmanjšano biološko energijo. Značilna izpopolnitev roke so prsti.

LEVICARSTVO
Sposobnost nekaterih ljudi, ki rabijo levico enako spretno kakor desnico, je bila nedavno predmet razprav pariske zdravniške akademije. Ni še dolgo, kar so smatrali levicost za napako in vrli vzgojitelji so kaznovali deco, ki je kazala tako nagjenje. Po svetovni vojni, ko se je toliko ljudi vrnilo domov brez desne roke, pa se je pokazala potreba levicarstva. Treba je bilo z velikim trudom v posebnih tečajih naučiti invalide levicarske spretnosti. Poročevalec prof. Armaingaud je v svojem predavanju toplo priporočal, da je treba deco že v zgodnji mladosti privajati na to, da rabi za vsako delo levico in desnico. Poročevalec ne priporoča tega morda z vidika kake bodoče vojne, marveč iz zdravstvenih razlogov. Pri sedanjih vzgoji je človeštvo v opasnosti, da mu okrne levica, ker se že sedaj opazuje, da je desničar vedno večja. Isto velja za levo nogo. Profesor priporoča, naj starši čeco navajajo, da bo jedla, pisala in lučala kamenje z levico enako spretno kakor z desnico. Kakor znano, tudi sportni krogi že upoštevajo levico pri metanju kopja, diska itd. Ako bi okrnela levica, bi imelo to gotovo slab vpliv tudi na srce.

NA TOVORNEM POMOLU
Razkladanje ruskega tovora lome knabe v New Yorku. Pošiljatelj je povzročil spor med Rusijo in Ameriko, končno pa je ameriška vlada odnehala od svojega stališča in odpoklicala embargo.

LJUDSKI GLAS
Malo odgovora
Livingston, Ill. — Delovne razmere so tukaj res ledene ali stojijo na ničli kot poroča Anton Wočko, ali vse drugo, kar on opisuje, je neresnica. V dopisu, priobčenem v 182. št. Prosvete, pravi, da so društvene seje slabo obiskane, čemur je kriv predsednik "France". Resnica je, odkar je "France" predsednik, ni toliko simulantov kakor jih je bilo v preteklih letih.

Dobri člani še vedno prihajajo na seje. In kadar nezadovolni iščejo zadoščenja, tudi v večjem številu pridejo na seje, in ako ga kdo ne dobi, jo pa mahne proti vratom dvorane, se obrne po dvorani in pravi: "Ne pridem več na sejo, dokler bo France predsednik!"

Slično se je zgodilo tudi s dopisovalcem. Odšel je bil v Chicago za delom in ker tam ni bilo ničesar, se je vrnil v to ledeno premogovniško mesto. Ker je bil društveni tajnik, katerega posla pa ni oddal pred odhodom, so se po njegovem odhodu društveni uradniki podali a njegov dom in od njegove žene zahtevali tajniške knjige, katere so jim bile v smislu pravil tudi izročene. To mu menda ni bilo po volji. Prišel je na sejo in dejal, da je še vedno "pod največjim jednotnim bandom". Ker s svojo skupino ni pridri, so odkorakali iz društvene dvorane.

Glede opazke, naj "France" plača dvorano za društvene seje, je to golo zavijanje. Ako bi pobiral denar od članov in ga spravil v svoj žep, bi bila blagajna že zdavnaj prazna. Po pravih jednote društvo ne more biti brez nadzorstva.

Glasovi iz naselbin
Konvencija Am. jug. zveze
Duluth, Minn. — Šesta letna konvencija Ameriške jugoslovanske zveze v Minnesoti se bo letos vršila v mestu Gilbert, Minnesota, v nedeljo dne 31. avgusta.

Mesto Gilbert je izbral glavni in centralni odbor zveze na svoji letni seji v Evelethu dne 6. julija t. l. in sicer zato, ker član Ameriškega jug. kluba na Buhlo se bili mnenja, da njih mesto, ki je bilo izbrano za šesto letno konvencijo zveze, nima dovolj ugodnosti za postrežbo in zabavo toliko našega ljudstva, ki navadno pride v mesto, kjer se vrši letna konvencija zveze, oziroma naš jugoslovanski letni sestanek.

Zatorej je upati, da bo vsak član in članica zveze kakor tudi aplošno občinstvo zadovoljno s mestom Gilbertom, kajti naši rojaki v Gilbertu so nam že tak izkazali veliko gostoljubnost ob času tretje konvencije l. 1927. Vseled tega bo zopet vsak rojak z veseljem prišel v Gilbert, rojak nas zopet čaka izvrstna zabava.

Ker je še nekoliko slovenskih naselbin v St. Louisu okraju, kjer se ne eksistira lokalni klub zveze, je upati, da se bodo naši rojaki potrudili in ustanovili klub, tako da letošnje leto naj bi bila zastopana vsaka slovenska naselbina na šesti letni konvenciji.

Torej rojaki in rojakinje, na svidenje v Gilbertu v nedeljo dne 31. avgusta.

John Mevera, tajnik A.J.Z.

Razkladanje ruskega tovora lome knabe v New Yorku. Pošiljatelj je povzročil spor med Rusijo in Ameriko, končno pa je ameriška vlada odnehala od svojega stališča in odpoklicala embargo.

Komunizem na Kitajskem se organizira
Prilical je nazaj v življenje mnoge delavske in poljedelske unije, katere je zatri Kalikova diktatura. Organizirani delavci pristopajo v komunistično armado. Inozemci v Hankowu se bojijo komunistične revolte

Washington. — (F. P.) — Poročila, ki jih prejmeta zunanji in mornariški department od svojih opazovalcev iz Kitajske, pripravljajo podlago za mogočo skupno akcijo ameriške, angleške in japonske vlade, za ustavitve grozečega vala komunizma, ki stalno narašča in ki resno ogroža sedanjo diktatorsko vlado v Hankowu. Ta poročila pokazujejo vojaško moč komunističnih armad, ki prodirajo proti Hankowu in drugim mestom ob reki Yangtze in obenem javljajo, da so vojski komunistične armade večinoma bivši člani raznih del in kmetijskih uni, katere je zatri Kalikov diktatorski režim.

Dr. Sunjatsen, oče kitajske revolucije, ki je umrl predno se je začel zmagovalni pohod revolucionarjev od Kantona proti Pekingu, je predstavljen po komunistih kot moralni začetnik njihove kampanje in njegovo tiskano besedo razdeljujejo med prebivalce osvojenih pokraji. Na raznih delavskih zborovanjih nastopajo komunistični govorniki, ki ognjevitv pozivajo delavce, naj se pridružijo delavskim organizacijam, češ, da je to njihova najvažnejša dolžnost, ker le združeni bodo lahko dosegli izboljšanje delavskih razmer, mednarodno povznanja in skrajšanje delovnih ur. Posledica te sistematične kampanje je pristopanje tisocev delavcev v novo-oživiljene unije in naraščanje komunistične armade, v katero vstopajo delavci v trumah.

Inozemci v Hankowu se bojijo, da bo v mestu vsak čas izbruhnila komunistična revolta, kar je vzrok, da so poslali Angliji in Japonci v mesto nove, sicer majhne, a težko oborožene vojaške oddelke, ki bodo patrolirali v inozemskem delu mesta, dokler ne bo nevarnost odstranjena. Vladi obeh držav se boji, da ne bi prišlo do napada na inozemsko kolonijo.

Jetniki zahtevajo odškodnino
Los Angeles, Cal. — Phil Roman, Mike Garvey in Harvey Lecher, ki so bili nedavno pomilodščeni iz državne jetnišnice v San Quentinu, potem, ko je guverner Young odločil, da so bili po krivem obtoženi in obsojeni radi nekega umora, ki ga niso izvršili, so sedaj vlozili tožbo za odškodnino proti državi Kaliforniji. Tožba se opira na državni zakon, ki določa odškodnino za osebe, ki so bile v ječi po nedolžnem. Vsak od omenjenih zahteva odškodnino v vsoti \$5.000.

Šest ljudi zgorelo
Johnson City, Tenn., 13. avg. — Šest članov družine, ki so dospeli sem na počitnice in se nastanili v neki hiši, je včeraj zgorelo, ko je se je vnelo podopje.

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Adam Mikovič:

PODEDOVANO ZNAMENJE

(Povest, ki je bila nagrajena v literarnem kontestu Prosveta.)

"Saj ne morem," je skočil v besedo tovarnar, "saj ne morem, dragi. Ni dolgo odkar sem povečal obrat, to stane denar, moj dragi!"

"Dobro," je položil nanj kaplan svojo roko, "poglejte, gospod Hribar, skozi okno."

Tovarnar Hribar se je obočeval, potem pa le pogledal. Nikogar več ni bilo pred vrtnimi vrati.

"Tako? Saj ni nikogar več? Ha," je rekel vesel, "saj so jo že vsi odkurili. Ha!"

"Da," je povzel z nekim opreznim glasom kaplan. "Odkurili so. Izpostavil sem sebe. Dal sem jim besedo, da jim nudim kot posredovalec svojo pomoč. Zavezali so se mi, da bodo mirovali dokler se ne povrnem. In sedaj odločite."

"Ali, dragi!"

"Kar sem storil, sem storil iz ljubezni do vas kakor do njih in do pravice. Nisem se oziral ne na stan in ne na črno oblačilo, ki ga vidite v tem trenutku na meni. Gospod Hribar," je položil nanj roko, "ni še prepozno, premislite se!"

Tovarnar mu stisne obe roki.

"Saj sem vam hvaležen, moj dragi, ali..."

"Ne oklevajte!"

"Težko je. Kaj takega še ne pomnim. Moj Bog!" je sklenil roke, "in ali res ne mislijo odnehati?"

"Nikakor."

"Nikakor?"

"Spoznal sem tako in tako vam povem."

Tovarnar se je nemirno prestopil. Stopil je v kot in strmel v tla. Tedaj so se priprila vrata. Iz njih je pogledala Mara. Njene oči so se ujele s kaplanovimi. Zrla sta nekaj trenutkov drug v drugega, dokler ni Mara povlekla svojih dolgih trepalnic in sklonila kaplan glavo. Tovarnar je gledal še vedno v tla in se postavil pred steno. Kaj naj stori? Ali naj zviha? Kaj res ne bo preje miru? Že v tretji počiha v tem letu delo! Vaakokrat dvajset, celih dvajset ur! Koliko tisočakov je bilo! Po teh mislih se je približal oknu. Od nekje daleč začuje jok otrok in po cestah bežajo ljudje...

"Papa," se je oklenila Mara očtve roke, "pa bi morda le poizkusil. Papa!"

Tovarnar je še enkrat pogledal skozi okno in mraz ga je spreletel po vsem životu.

"Naj bo!" se je obrnil z grozo v arcu. "Primaknil jim bom. Pol dinarja na uro. Da, pol dinarja na uro. Povejte jim tako," je stopil h kaplanu, "samo, da bo mir. Da, pol dinarja..."

Preden je kaplan odšel, ga je tovarnar Hribar povabil na večerjo, na kar je le-ta radovolje pristal.

Še tisti večer so zatulili stroji in iz dimnikov se je zakadilo, črno in zamazano in polegalo na zemljo.

Skozi noč pojo kladiva in sika kolesje. V razsvetljeni Hribarjevi vili sede pri obložen mizi: tovarnar Hribar s svojo soprogo Vero, Mara, kaplan Završnik, odvetnik Rakus, dalje Stojan Lesjak, ki je bil prišel povedat, da tudi v njihovi tovarni teče dole, ker je prišlo med njegovim očetom in delavstvom do sporazuma, in še nekaj drugih povabljenih gostov. Slugi Caharija in Jeromen, ki sta opravljala vsa hišna dela in ki so ju ob takih prilikah oblekli v obleke dostojnih strežarjev, sta marljivo

vrtila svojo dolžnost. Tovarnar Hribar v svoji hiši namreč ni trpel služkinj in je pri neki priliki odkazal vsa hišna dela izključno moškim močem, za kar sta prišla v postev Caharija in Jeromen.

Caharija in Jeromen nosita na mizo in sproti pokusata jedi na hodniku ali pred vrati... Caharija, ki so mu bili v vojni odbili desni uhelj, je na kuharjevo vprašanje, koliko je v jedilnici glav, odgovoril tako, da je prišel poleg ostalih tudi svojo. In tako se je zgodilo, da je od vsake jedi z mirnim srcem odnašal po eno porčijo v stranišče in jo skril v malo omarico, ki je bila iz bogve kakih razlogov v njem. Jeromen, ki po pameti ni prav nič zaostajal za svojim drugom, je vdeč svojega prijatelja, stopil vsakokrat za njim in sproti pojedel, kar si je bil Caharija ahranil. Tako je bil tudi on, sicer v skromnejši jedilnici, prisoten večerji in priča izvrstni spretnosti kuharjevi. Ko je Caharija opazil, da njegove porcije ginevajo, je postal previdnejši. Po večerji si je začela gospoda burgundca. Caharija nosi steklenico za steklenico in pazno računa. Izračuna tako, da odnese eno steklenico v stranišče. Jeromen stoji skrit za vrati in opazuje. Caharija napolni eno izmed praznih steklenic z vodo, jo postavi poleg polnjenih krožnikov v omaro, drugi s pristnim burgundcem pa privleče na tanko vrstico in jo spusti v cev, ki pelje iz stranišča k zemlji.

"Naj bo kakor že," pravi sam sebi, "zamašena je dobro in nič hudega ne more biti burgundec."

Iz tovarne se čuje sikanje strojev in udarci kladiv, ki jih dvigajo sključeni in gost dim se valji iz votlih stebrov. Isti čas se preriva skozi noč veselo prepevanje iz Hribarjeve jedilnice. Zvenet čaš, zdravice in sladak vonj parfumov se širi po hodnikih. Caharija pogleda skozi ključavnico. Tovarnar Hribar bobna s prsti po trebuhu in omamljen od opojne pi-jace kimaje na levo in desno prepeva neko nemško pesem. Stojan Lesjak sili v Mara, ki poje prav na uho in se guglje. Mara se mu odmika; zakaj od drugega konca mize strmi vanjo skoro nepremično kaplan. Odvetnik Rakus naliva gospe Veri, ji nadzdravlja in stiska k njej koleno. Drugi klonijo nad mizo, se krohočejo in vlivajo vase. Nekdo tolče po klavirju, po gladkem parketu plešeta dva para.

V kuhinji se leno prestopa kuhar, skriva steklenice v kotel in preklinja. Jeromen vleče v stranišče za vrstico, potem pa v dolgih požirkih izpije Cahariju namenjen burgundec. Nato navleče na vrstico steklenico iz omar, izpraznjeno pa postavi na njeno mesto.

Iz tovarne tuli, sika in ječi...

Polnoči. Kaplan se dvigne, se oprosti in se zahvali. Tovarnar Hribar se zbije in mu atiska roke. Mara si zaželi nočne vožnje. Na tovarnarjev ukaz izvleče šofer avto iz lope, Mara skoči na volan.

"Izvolite, gospod Završnik!"

Kaplan je povedil oči in prisedel. Motor brni komaj ališno. Luč žaromet meče svoj beli sev po razprtih delavskih domovih. Avto teče mimo njih in jih pušča tihe in neme za seboj. V nekaterih brli luč; mati, ki je bdeela nad bolnim otrokom, vztrepetala in otrok zajoče.

(Dalje prihajajo.)

spremljevalcev. Ivan je počakal in poudaril.

"Nimave časa, da bi jo obiskale, boš pa ti nesel knjigo sestri," ga je nagovorila Pepina. Prav od blizu mu je pogledala v oči. Ivanu je zagomazelo po životu. Kri mu je planila k srcu in pobledel je. Pograbil je knjigo in skočil v vazo, potem na stopnice. Sredi pote se je okrenil. Pepina mu je resnobno zapretila:

"Le brzi nesi, sicer..."

In zopet sta se zrla njuna pogleda. Ivanu se je zamegnilo pred očmi; oprjel se je držaja ob stopnišču.

Ko je vrzel knjigo sestri na mizo, je takoj oddiral po stopnicah in na cesto. Pred hišo so ga sprejeli Drago, Rajko, in drugi, vrečec in zabavljajoč: "O, saj smo videli, saj smo vaju opazovali od tam-le. Kje bo stanek, a?"

Ivan se je zaletel v najbližjega, da ga je skoro podrl. "Molčite, ko ne veste, kaj je res!" se je ardil. Sopihajoč od jeze je vihal rokave in se orl nazaj. Glej tu... za voglom sta ploskali Pepina in Mara in se priščno smejala. Ivana je obšla rdečica, povleči je roki in odhitel v hišo.

"In še pred njo križe take neumnosti!" se je grabil za glavo v svoji sobici. "Vrag vedi, kaj mi je!" Letal je po sobi in se naposled ustavil ob oknu. Ni je videl več. Čakal je in dregetal.

Solnce je stremelo za gore. Nad zlatimi obronki vrhov je dvigal pod bleščim žetom glavo pošasten oblak. Stenilo se je.

Ivan je šel zgodaj v posteljo, toda zaspal je komaj ob zori. Sanjal je o njej. To noč je zasorel in glas mu je ostal v nišni.

Vzlic svoji molččnosti in po-jadeti zakrutenosti se je odlejal družil s svojimi "prijatelji", kakor jih je nazival. Opazil je kaj kmalu, da sta tudi Drago in Rajko radi videla Pepino. "Toda smo trije. Gre za 'biti ali ne biti'. Odločitev je pri njej," je potrdil samemu sebi.

Opazoval je vodenje svojih tekmecev in kretnje svoje oboklenje. Najopaznejši se mu je zdel Drago.

Pepina mu je pisala, četudi ni posebnega vendar pa je bilo pisemce, ki ga je bral tudi sam, sklenjeno s poljubčki. Ivana je zabolelo a se je potajil. Teseje se je oklenil Draga in je izvalil iz njega vse tajnosti.

"Jaz imam dve ljubici, da veš: eno v hiši, hm... In Pepino za kratek čas," se je bahal.

"O?" se je začudil Ivan nedolžno, v srcu pa je zaskal: "Ta mi ni nič več opasen!"

"Veš, kako pridobiti dekle najlaže? — Z darili, zapomni si!" se je ustil Drago.

"Kje pa jih dobiš? Vem, da ti mati ne da denarja."

"I, to je kar tako —" Drago je skril denario in je zaplaval s pripravljenim danjaro za svoj bok. "Če hočeš dobiti, moraš dati; če pa hočeš dati, moraš tako dobiti. Samo pač reveži, fc!"

Ivan je umel in bil vesel. Že druga dne je zmaknil materi nekaj drobca, da je kupil bonbonov. Ko je odhajala Pepina od sestre, ji je skrivaj in zelo nerodno potisnil sladkorčke v roke. "Že teden dni nisem govoril s teboj," ji je šepetal. "Kje bi se sešla?"

"Bom že sporočila", je glasno odvrnila in odšla. Res, teden dni ni bilo sestanka, kajti Pepina ni bila nikdar sama, ampak vedno samodraga. In tudi dečki so bili vsak čas drug drugemu za petami.

Pavlina je odravala in prijateljice so jo obiskovale samo tu pa tam. Ivan je čakal, Pepina je zopet objubila, a menda tudi zopet pozabila.

Za vodo. Ivan je slonel ob svojem konstantu, Rajko ob svojem. V vejevju so ščerkali ščinkavci, race so se jazno derot poganzale preko vode. Tu in tam je po cesti zadržal vos, perice ob vodi so tleskale a perilom ob perilni-ke.

Rajko je turobno povečal ustnice in se z selenkastimi očmi oziral preko vode. Ivan ga zbode: "Glej ga, kako joka!"

"Nikar se ne hlini; Čakam ko ti, kdaj se prikaže."

"In meni, da si je izbrala vprav tebe?"

"Prej mene, ko Draga. Saj veš, da so ga danes oddali v bolnico. Z njim je pri kraju. Tega smo se znebili, sedaj si na vrsti — ti."

Jedrilca "Nemak" ki so je po 13 mesecih vrnila iz sovarnega morja v Seattle, kjer je bila zamrznila pro-takto jama. Moštvo je bilo pridržano čezati na prihod polotja, predno se je osvobodilo iz ledenega objema. V levi s priredbeni slikami sta dva mornarja izgubila življenje.

Srepa sta se pogledala ko mla-da petelina. Iz oči v oči sta se merila od nog do glave. Kdo je zastavnejši, lepši, krepkejši? Ivan se je nagnil naprej, a Rajko je odskočil za drevo. Oprezo je pokukal izza drevesa in se nasmehnili:

(Dalje prihajajo.)

RAZNO

Poroča pri kovaču

Letošnji kongres škotske cerkve je zahteval, naj vlada pre-pove vsakršne tajne zakona. Radi tega je morala vlada parla-mentu predložiti poseben zakon, po katerem se izven priznanih cerkvenih ali posvetnih uradov sklenjene poroke ne bodo sma-trale za veljavne. Ta odlok je predvsem naperjen proti znani kovačnici v kraju Gretna Green ob južni škotski meji, v kateri se je izvršilo več porok nego v ka-terikoli sosedni župniji. Tako bo izgubila Angleška še en spomin na romantično preteklost. Od pamitiveka so romali v Gretna Green zaljubljeni, ki se iz raz-ličnih vzrokov niso mogli vzeti doma. Stopili so v kovačnico. Tam je kovač trikrat udaril s kladivom po nakli in naznanil: "Zdaj sta moč in žena". Ta iz-redni način poroke je užival po-sebno priljubljenost med Ame-ričani, ki so še vedno romali iz Zedinjenih držav v Gretna Green, da bi se pri kovaču poro-čili. V zadnjem času so priznale oblasti v Gretna Greenu sklenje-nje poroke samo pod pogojem, da

sta bivala nevesta in ženin vsaj tri tedne na Škotskem. To je bi-la pametna omejitev, ki je zelo koristila tujskemu prometu na Škotskem. Sedanja prepoved bo višje samo dhovnikom. Gostilni-čarji in šoferji bodo izgubili del-zasluka in znameniti kovač se bo izpremenil v navadnega ro-kodelca.

Sveta želva

Ob vznožju Levje gore blizu Nankinga stoji od leta 1410. veli-kanaka granitna želva, ki jo je postavil pobožni cesar Lung-Jo. Vsakega julija, na 23. dne kitaj-skega tretjega meseca, kadijo želvi deset tisoči kitajskih ro-marjev. V ogenj, ki plapolna na ta-dan med šapami velikanske žel-ve, mečejo papirčke a pobožnimi željami in prišigajo sveče. Pri-našajo tudi srebrne tolarje, ki ro-majo seveda v žepu številnih du-hovnikov. Za tolarje dobe romar-ji rdeče svilene vrvice, ki jih dr-geljo žreči ob želvin vrat. Ro-marji verujejo, da obvaruje na-vrat povezana vrstica otroka boleznih. A letos je pokvarila praznik nesreča. Ob treh popold-ne je začelo nešteto vernikov glasen pok. Sveti želvi je nenad-no počil vrat in njena glava se je skotalila v ogenj. Najbrž je nastala razpoklina zaradi ognja, ki je preveč razgrel kamen po-mrzli noči. Toda romarji so sma-trali dogodek za napoved velike nesreče. Mnogi so poklekli in pri-bližala vroče moliti. Med tem ko duhovniki niso vedeli, a čim bi potolažili zmedeno čredo, so že nastale govorice, da bodo v mu-

kah umrli otroci, ki bodo dobili letošnje vrvice. Edina realitev je drobca glave, ki ga je treba str-ti v prah. Stotine ljudi so takoj razmetali ogenj in glavo zmleli. Sveta želva bo potrebovala kam-noseka.

PRAVO DRUŽINSKO ZDRAVILO

"Peoria, Ill. — Vsi člani naše družine rabijo Trinerjevo grenko vino z ma-ko dobrim uspehom za želodčne ne-rednosti. Kot odvajalna tonika, je boljše kot karkoli, kar smo mi radi. Drži črva v pravem delujočem reku. Napravilo je čudeže. V. Vigi."

TRINERJEVO GRENKO VINO

očisti sistem in opere vse strupe. In-fisti krvotok in očistuje. Vredno za bolezni povzročene od zabasno-sti kot saprtnice, glavobol, nervno-st in slab spanec. V vseh lekarnah.

Naročnina za list Prosveta

Za Zdrav. države in Kanado \$6.00	
1 tednik in	4.00
2 tednika in	3.00
3 tedniki in	2.00
Za Cirore in Chicago je	\$7.50
1 tednik in	4.50
2 tednika in	3.50
3 tedniki in	2.50
Tednik sam stane	\$1.50
Tednik v Evropo stane	1.50
Polletna za tednik v Evropo	12.00
Mladinski list stane	\$1.50
Ml. list v Evropo stane	1.50
Cena oglašev po dogovoru.	
Filip Godina, upravnik.	

PREDMESTJE

(Za Prosveto napisal A. Adamič)

Pavlinu so pripeljali z vozom. Obolela je bila za pljučnico. Ko je minila nevarnost za življenje, so jo poslali domov v maternsko nego. Vao in skrbno povito v odejo so prinesli po stopnicah in jo položili v posteljo.

Ze takoj drugega dne sta jo posetili njeni prijateljci Pepina in Mara. Ker ni bilo matere doma, je sprejel dekleci Pavlinin bratec, dijak Ivan.

"Pavlina je še jako slabotna in zdravnik je ukazal, da ne sme skoro nič govoriti," ju je po očeto-vskavo zavrnil in odločil knjigo, ki jo je bral. Pridita jutri!" ju je potolažil.

Mara je vzela knjigo z mize, jo odprla in pokazala Pepini: "Pomislil, kaj Ivan bere! — Lju-bezen". Pomenljivo se je na-smehnila. Tudi Pepina se je na-gnila nad knjigo, listala je po njej in hihetala vase.

"Rad bereš take knjige, kjer je vse tako... in toliko o ljubez-ni?" Zresnila se je in ga presun-ljivo pogledala.

Ivan je zardel, a je resno odgo-voril:

"Rad berem, ker mi je knjiga všeč. Za ljubezen pa sem še pre-mlad in tudi ne maram, da bi bil nesrečen, kakor drugi."

Deklici sta ga odhajaje ogle-dovali preko ramen. Z rokama na hrbtu ju je spremil do stopnišča, kjer mu je Pepina podala roko v slovo.

"Pepina je stokrat lepša od

Mare", je premišljeval Ivan, vra-čajoč se v kuhinjo. Sodil je pra-vilno, ker Pepina je bila gorša. Bratje, nerazveleto cvetje, sladko valujoča, namigavajoča linija, ne še maj, a že z junijem v očeh...

V predmestju, okoli vojašnice in za vodo — vse sanja o ljubez-ni. Še celo pod korom v cerkvi se shajajo dekleta in fantje. Vojaki vabijo iz vojašnice: "Kam pa, Marička?" Otroci vlečejo na ušesa in zijajo. O mraku se spre-hajajo zaljubljeni pari za vodo in si stiskajo roke. Glasni prepri-ri in otroški kriki iz hiš; kletvi-ice in kosmati dovtipi; ozračje je prenasličeno polnosti in sirovos-ti. Ni čudno, da je v tem sopar-nem vazduhu pregodaj dozoreva-ta ali oni sad. Kakor starejši, so se tudi še pol otroci že shajali in se zvajali. Iskali so ljube-lo, ljubčkov in jih seveda tudi na-šli.

Edini Ivan še ni — do sedaj še ni. Opazoval je početje, videl in poslušal je bolj je radovedno-sti, toda je bil še premlad za preglabljanje. Beletrija ga je bolj zanimala ko šolske knjige, ljubil pa je telovadbo, znamen-ke, razglednice in sanjal je o gledali-šču. Z očmi, uprtimi v solnce in v božjo naravo, je brezskrbno polivigaval kakor kos ob tem-nem gozdu, ki je v njem prekal plena lačni kragulj.

Ko je Pavlina še toliko okre-vala, da je shodila, so se shaja-le pri njej prijateljice, Anica, Franca in svedba Mara ter Pe-pina. Vselej in vedno so jih po-spremlili do hiše tudi mladi že-stilci.

Do povratka deklečev iz hiše,

so se junaki preganjali po cesti, kadili so cigarete in kričali z rigajočimi glasovi.

Ivan je v prvem nadstropju slonel ob oknu in nad knjigo. Po navadi jim je pokazal osle, več-sih pa je ves vznemirljivo stopil v sosednje deklisko shajališče, kjer je zasmehljivo javil, da so ljubčki na cesti že kar nesrečni.

"Si pa zato ti tem bolj srecen, ker nas imaš na izbor," mu je nekoč odgovorila Pepina. "Kate-ro pa želiš?"

Mara ga je s prsti na roki po-ljubila od daleč. Ivan je v zadre-gi pogledal Pepino.

Ni mogel umeti, da se deklisce animajo za take golobrade. Saj je vendar bral v romanih, da so ljubimci dorastli, miščasti in brkati močje, ki se streljajo v glavo, ki tarejo podkve ko ore-hove lupine in pritiskajo svoje izvoljenke na srce, ko se joče slavček v dlečem grmu... Ljubi-mec mora biti strašen in mrk, lucifer in arhangel, dober, mil in kajvem, kakšen še vse. Samo tak ne ko ti njegovi prijatelji. Hudo mu je bilo le, da je celo Pepina, najlepša dekliska, tako neupame-tna, da sprejema plama od Dra-ga, ki se je bahal, da ima kar dve ljubici... Ali Pepina ne ve zato? Zal mu je sanjo. Ivan je zavidal Draga, ki je razkazoval njena nedolžna pisma. Tudi on bi se rad postaviljal, — vaaj s kakšno razglednico iz njene ro-ke...

Slonel je ob kamenitem pod-boju hišnih duri ter se dolgoča-sil. Vpravl lelei si je znanec, ko se pojavila izza vogla Pepina in Mara. Skoro neverjetno — brez

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabilu za veselice in ašodje, vizitnice, časnike, knjige, kolo-darja, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovanskem, češkem, nem-škem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo Tiskarna. Cena zmarna, umjako čelo prve vrste.

Pršite po informacije na zaslavi

S. N. P. J. PRINTERY

1071-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTМЕНA POJASNILA